

LÁZÁR ERVIN PROGRAM 2023

Nemzeti Táncszínház – *pedagógiai segédanyag*

Kedves Pedagógusok!

Az előadáshoz tartozó kérdőív **a produkció megtekintése előtt** nyújthat segítséget egy **felvezető beszélgetéshez**, vagy közösen kitölthető a gyerekekkel. Örömmel várunk vissza a kitöltött kérdőívekből néhányat a atanceaszo@gmail.com email címre.

MAGYAR NEMZETI TÁNCGYÜTTES

KALOTASZEG

Néptáncelőadás 55 percben.

Zsuráfszky Zoltán Kossuth-díjas koreográfus, Dr. Martin György eredeti táncgyűjtéseinek ihletésére, a nagyszerű tudós munkássága előtt tisztelegve indította el néhány évvel ezelőtt Élő Martin Archívum sorozatát. A sorozat forradalmasította a magyar színpadi néptáncművészetet, és példát mutatott arra, hogyan lehet az autentikus néptáncot tökéletesen elsajátítva, a „tisztá forrást” megtartva, magas művészi értékű előadásokat létrehozni. A sorozat előadásai, amellett, hogy bemutatják egy-egy vidék legmélyebben, legaprólékosabban megismert és elsajátított autentikus táncfolyamatait, kiemelkedő táncos egyéniségeit, lehetőséget adnak arra, hogy a nézők rácsodálkozzanak saját tánc és zenei kultúrájuk gazdagságára és szépségére.

Türei hangosfilm

A táncházmozgalomban türei film néven ismertté vált felvételt Martin György „Tinka” és munkatársai – többek között a helyismerettel rendelkező Kallós Zoltán – készítették 1969 nyarán. A filmen szereplő 40–50 éves férfiak kiforrott táncát utánozzák ma is azok, akik meg szeretnék tanulni a magyar táncművészet „csúcsának” tartott legényest.

1. Hányadikos vagy és melyik iskolába jársz?

2. Néptáncolsz vagy néptáncoltál már korábban?

3. Láttál már néptáncelőadást?

4. Hol található Kalotaszeg?

- a) Kelet-Románia (Székelyföld)
- b) Nyugat-Románia (Erdély)
- c) Magyarország
- d) Szlovákia

5. Mit csinál egy táncos adatközlő?

- a) a falusi közösség tagja, jó táncos és énekes, mesemondó, ő a falusi kultúra hordozója, aki ezt a helyi tudást tovább adja a gyűjtőknek.
- b) begyűjti és leírja a faluban látott /ismert táncokat
- c) színpadra állítja a korábban filmre rögzített táncanyagokat

6. A kalotaszegi legényes az erdélyi régies gyors férfitáncok legfejlettebb, legvirtuózabb változata. Régen ezzel kezdődött a táncrend, egyenként járták, gyakran versengésszerűen.

Mit jelent szerinted az a kifejezés, hogy valaki „legénykedik”?

7. A magyar verbunk szó eredete a német *Werbung*, amely fogadást, édesgetést, szerzést, toborzást jelent.

Mi volt az eredetileg a táncdal egybekötött verbuválás célja?

- a) a parasztleányok udvarlási formája
- b) a magyar parasztleányok toborzása katonai szolgálatra
- c) táncházba hívni a falu lakosait

Mikor a hangulat már a tetőfokára hágott, bekurjongattak a táncba. Ekkor kerültek elő az ún. **táncszók**, amelyeket egyes vidékeken csujogatásnak, táncrejjának, tánckurjantásnak, cifra szónak stb. neveztek. A táncszók a tánchoz kapcsolódó, sajátos költői szövegek, amelyek összehangznak a táncmozdulatokkal, és a hangulati fokozást szolgálják. Általában kétsorosak, de előfordulnak három-, négy-, sőt többsorosak is.

8. Mit csinálhatnak – csinálnak a lányok, ha „sifitelenek”?

- a) sikoltoznak
- b) összefogózva forognak
- c) nagyokat ugrálnak

9. Mit tarthatnak - tartanak az alábbi fotón látható asszonyok a kosaraikban?

- a) télire összegyűjtött ételeket a házasodó – házasulandó fiatal pár számára
- b) kelengyét, ami a fiatal pár szinte életre szóló ellátását biztosította (viselőruhák, díspárnák, ágytakarók, lepedők, szalmazsák és derékalj, kendők, abroszok, továbbá törülközők, tarisznyák, zsákok); de hozzá tartozhattak a lakás feldíszítésére szolgáló kendők, cserépedények, kancsók, tálak, tükrök és a ruhanemű tartására szolgáló ládák, bútorok stb. is.
- c) kalotaszegi fánkakat az esküvőre érkező vendégeknek

Korniss Péter: asszonyok, kosarakkal

A kalotaszegi népviselet különleges színgazdagságának, díszességének köszönhetően, a magyarság egyik legismertebb hagyományos népviselete. Napjainkban egyházi ünnepek, családi események (esküvő, keresztelő, konfirmáció, temetés) alkalmával van lehetőség megpillantani az eredeti viselet egy-egy régebbi darabját.

Korniss Péter: Kalotaszegi lány ünneplőben

10. „Belevénül a pártába” Mit jelenthet – jelent ez a mondás?

- a) arra a lányra mondták, aki nem akarta levenni a fejkendőjét
- b) arra a lányra mondták, aki sokáig nem ment férjhez
- c) arra a legényre mondták, aki nem nősült meg

✉ **Üzenet, gondolat (akár rajzos/videós formában), amit a társulat, a táncművészek és az előadás alkotói felé továbbíthatunk.**